

fés, fins ací, / e de molt bé que pogra haver feít, e no fi, / e de tantes maneres qu'hai pecat mortalment: / de tot dic mia culpa! e-m confés *penedent*: / Sényer Déus, mon confort! / Jhesuchrist nos aport - al gaug de Paradís!», fi de l'obra mestra de Cerverí de Giróna (*Sermó*, v. 204). Altres: *penident*; i el negatiu en StVicentF: «tal persona ha viscut en tal vida, e ara està a la mort, *impendent* --» (*Serm.* I, 50.25). *Penedit* [fi S. xv, *AlcM*]. *Penediment* [Llull]. *Repenedent*. *Repenediment*. Per a *repenedir-se*, *-dida*, V. supra; ¹⁰ *apenedir*; *empenedir-se*. *Arrepençèit*, supra.

Com a abstracte, *penedença* és rar (S. xiv, *DAG*); des del principi es generalitzà la forma sàvia, propagada pels confessors: «si pren om *penitència* de sos pecatz, si-ls a feits d'om que aja mort e --- e-n reté ab si negú, pauc li val sa *penitència*», *Hom.*, 5r5, 5r6 i 5r12, si bé també hi ha *penetència* a 5r11 i *pentència* a 2r13. «Negú clerge no pot donar *penitència* dreita --- pus a si elex no pod proð tenir» en doc. de 1250 de l'Alt Cardener (PPujol, *DocVgÜrg.*, 15.36, 15.66). ²⁰ «És vengut en aquel loc per fer *penetència*, mas --- és semblant a la *penetència* del lop --- en una vinya on havia molts rahims, la qual era del pastor a qui avia mortes les ovelles, el anà fer *penitència*, menjant tots jorns dels rahims a tota sa volentat», Llull (*Blanq.*, *NCL* I, 266.11, 24, 267.1, *penitència* *ibid.*, 157.13).

«JOAN GARÍ. A la Muntanya miracle / una llegenda ha florit / --- / Fra Joan fa *penitència* / enfilat a dalt d'un cim / --- / Riquilda se li presenta / vestida de temptació / --- / Joan Garí ja no és un home / que és ³⁰ una fera dels camps / que per Montserrat pastura / --- / Aixeca't, Joan Garí, / la teva sort és completa / --- / Joan Garí s'alça de mans, / com un ós quan se redreça», Maragall (O. C., 133). *Penitenciar*. *Penitenciar*. *Penitenciar*, *-aria*; *penitencier*, *-eria*. *Penitent*; *penitenta*; *Roc de la Penitenta*, on hi havia hagut una balma habitada per una ermitana, pujant de Gualba a Sta. Fe de Montseny. *Impenitent*. *Impenitència*. *Penúria* [Llacav.], pres del ll. *paenuria* id. derivat del mateix radical que *paenitere* i que el ll. *paene* 'gairebé' ⁴⁰

¹ De fet no em consta cap cas del present tipus *penedeix* anterior a la fi del S. xvii: «ells se *penedeixen* de llur falta: illos culpae suae poenitet», Lacav. Però el *DTO*. 1670 encara només registrava «No-m *penit* o pesa de aver-ho fet», «casi me *penit* de aver-ho fet». Avui la conjugació incoativa segons les meves notícies es diu pertot *em penedeixo* cat. or., *me penediço* cat. occid. (així fins a l'extrem NO., Tor de Vall Ferrera, 1932); de manera que l'afirmació d'*AlcM* «*penet*, *penedes* conviuen amb *penedeix*, *penedeixen*» és un anacronisme, almenys en el Continent; i la forma no incoativa sembla ser encara viva només a Mall i Men.: «qui 's casa per interés, / moltes voltes se'n *penèt*», dita proverbial menorquina (Camps Merc., *Folkl.* I, 288). — ² Altrament la forma pura i no derivada vivia encara a Castella cap a l'any 900: «posque *penitieret*» en la glossa 44 de Silos, explicant *post satisfactionem peniteat* del missal. — ³ No veig gens clara una expressió *cardes* + *pemedalles* que Rubio Vela llegí en una carta ⁶⁰

valenciana del S. xiv, i temo que no està ben orientada l'explicació que en dóna a la p. 110 del seu *Epist. Val. Med.*: potser s'hauria d'entendre en un sentit com 'punxades penedides' (d'acord amb el sentit de *carda*), suposant que estigui mal llegit per *penedalles*, amb el sentit quasi abstracte del sufix *d'esposalles*, *escorrialles*, *batialles*, *miralles*, *deixalles* etc.: és sabut el gran desenrotllament que té aqueix sufix en oc. i fr. antics (> angl. *-al*, en *recital* etc.). No hi ha també un fr. ant. *repentailles*? o un ll. PAENITALIA? O em traïx la memòria?

Penejal deu ser error de còpia del barroer Griera, per *penyol* *penya*, *penella*, V. *penya* *Penella*, 'ratpenat', V. *penya*; 'escarabat', V. *panar*

+*Penella* m'explicaren a Alcoi que és una caseta campestre més petita que un *riurau* (1962). Com que no ens vaga d'entrar-hi a fons, i de tota manera no s'hi veu fàcil enllaç semàntic amb *pena* (= *PENYA*), anatem, com una mera possibilitat, que surti d'un mossàrab *kapänella* = cat. *cabanella* (de *CAPANNA*), amb falsa anàlisi com *ca* (< *casa*) *penella*.

PENELLONS, 'inflor de les extremitats causada pel fred': en moltes comarques es manté encara en formes més primitives, com *perellons* o *prinyons*: totes elles, alteracions de **pernyons*, del ll. PERNIONES id., derivat de PERNÀ 'taló' (que és on surten els pitjors penellons). □ 1.^a *doc.*: *prunyons*, *parallons*, S. xvi.

Que *prunyons* s'usava a Val. en el S. xvi es dedueix del derivat *prunyóns* 'que pateix de penellons', usat per Gaspar Guerau de Montmajor, a. 1586: «Mestre Galant, / qu'és vell infant, / tot *prunyóns*, / tot mort de fam, / lo fill de Adam / més desdichat / ---» *RHisp.* xxxiv, 557). Carles Ros registra el primitiu «*prunyó*: sabañón, tumor que se haze en los calcañares, en los dedos de los pies y en los de las manos, causado de frío, que congela la sangre en la parte esterna, y ocasiona grande comezón» (1764, p. 195), d'on Sanelo (I, f^o 14) i Lamarca. No figura en Busa-N., però sí «*parallons*: nugae, melius *pernio*» en el Nebrija llatí-català (segons *InvLC*), i «*perallons als peus*: *pernio*», «*formigó* o *parellons* als peus: *pernio*» en el *DTO*. 1647, i no en Belv.

Prunyó és la forma val. de la zona Albaida-València J. G. M. (c. 1955), *prinyó* la de Castalla segons Enric Valor (c. 1950), i de Mondver: «ballan(t) li rebenen un *prinyó* de una taconà, o li culls de raíl un ull de poll, y no pert el compàs», *Caryissaes*, 18. *Prinyons* a Tortosa (BDC III, 106), *prunyó* a la Rib. d'Ebre (Arabia, *Misc. Folkl.*, 168); *perifó* a les Borges Bl. (BDLC VI, 37), *prunyons* a Alcarràs (corresponsal de l'I. E. C., *RLiR* v, 224). Els meus parents gironins deien *paralòns* cap a 1912-16; a la meua mare, gironina, també jo li ho havia sentit així, però en les cartes al meu pare (en el seu primer embaràs, 1903), es planyia molt de *prellons*. A Barcelona sempre he sentit dir *panalòns* i així ho escriu un vigatà citat per *AlcM*, i el Labèrnia (1840).

En llatí PERNIONES ja figura en la *Hist. Natural* de